

Remissvar Föreningen för Surrogatmödraskap

Alla tiders föräldraskap – ett starkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Surrogatmödraskap är en allt vanligare väg till familjebildning i Sverige och innebär en ny möjlighet för familjer att bildas som tidigare inte var möjliga. Det är dock av största vikt att detta sker på ett rättssäkert och reglerat sätt som tar tillvara på alla inblandade parter rättigheter och sker med barnets bästa som utgångspunkt. Den svenska lagstiftningen har här stora brister och föreningen välkomnar därför en översyn av denna även om vi ser att mycket återstår att göra. Vi välkomnar till största delen förslagen i SOU 2022:38, men önskar dock lämna följande synpunkter på några detaljer enligt nedan. Rubrikerna hänvisar till rubrikerna i betänkandet.

12.1.4 Våra överväganden och förslag

Det ska uttryckligen anges att socialnämnden inte får godkänna en föräldraskapsbekräftelse förrän barnet har fötts

Föreningen motsätter sig förslaget att en socialnämnd inte ska få godkänna en föräldraskapsbekräftelse förrän barnet har fötts. Det finns tillfällen då ett godkännande av ett föräldraskap innan födelsen kan vara påkallat. Det är för barnets bästa att ett föräldraskap är reglerat vid barnets födelse. Problem kan t.ex. uppstå vid surrogatarrangemang utomlands där regleringen av föräldraskap skiljer sig åt från den svenska regleringen. Det gynnar inte barnet att barnet i dessa situationer behöver vänta på att Sverige ska erkänna de tilltänkta föräldrarna som rättsliga föräldrar. Som exempel kan nämnas situationen i Ukraina. När kriget inleddes uppstod onödigt svåra situationer p.g.a. den tid det tog för svenska par att få det rättsliga faderskapet fastställt. Det hade varit för barnets bästa att socialnämnden hade kunnat vara klar med sin utredning och godkänt faderskapsbekräftelsen innan barnet föddes. Det kan också finnas andra fall där det är av vikt att föräldraskapet kan fastställas innan barnets födelse, t.ex. om den som föder barnet lider av sjukdom och riskerar att dö i samband med förlossningen.

12.5.2 Den nya lagens tillämpningsområde

Föreningen motsätter sig betänkandets förslag att lagen om föräldraskap i internationella situationer inte ska gälla frågor om föräldraskap för den som inte har fött barnet och inte heller har bidragit med sina spermier till barnets tillkomst om föräldraskapet ska ersätta ett föräldraskap för den som har fött barnet. Föreningen anser att Sverige för barnets bästa ska erkänna utländska domar om föräldraskap, både för kvinnor och män. Det är för barnets bästa att barnet har samma rättsliga föräldrar i födelselandet som i Sverige. Vad gäller samkönade manliga par innebär förslaget en försämring mot nu rådande rättspraxis (se Svea hovrätts beslut 2014-10-07 i Ö 6952-14 och Svea hovrätts beslut 2015-01-20 i Ö 9822-14 varigenom hovrätten förklarat att ett utländskt avgörande om faderskap ska vara giltigt i Sverige även avseende den icke-genetiska fadern i en samkönad relation).